

RISIKO-RAPPORT

2008

RISIKORAPPORT 2008

Risikostyring har i Spar Nord meget stor fokus og derfor offentliggør banken en selvstændig risikorapport som supplement til risikoafsnittet i Spar Nords årsregnskab.

Rapporten er struktureret i følgende afsnit:

- Kreditrisiko
- Markedsrisiko
- Operationel risiko
- Basiskapital
- Individuelt solvensbehov

Politiker, strategier og styring for de forskellige typer af risici behandles i de respektive afsnit.

I forbindelse med Basel II regelsættet skal banken offentliggøre en lang række oplysninger, jf. Kapitaldækningsbekendtgørelsens bilag 20.

Oplysningerne i risikorapporten vedrører:

Spar Nord Bank A/S, cvr.nr. 13737584, Skelagervej 15, Postboks 162, 9100 Aalborg samt datterselskaber som er fuldt konsoliderede.

Risikorapporten bliver offentliggjort på Spar Nords hjemmeside.

KREDITRISIKO

Kreditrisiko er risikoen for tab som følge af, at modparter helt eller delvist misligholder deres betalingsforpligtelser over for koncernen. Spar Nords samlede kreditrisiko styres med udgangspunkt i bankens kreditpolitik, som bl.a. skal sikre et afbalanceret forhold mellem indtjening og risiko, samt at risikotagning altid er forudkalkuleret.

Det er Spar Nords indstilling, at al kreditgivning skal være baseret på indsigt i kundernes økonomiske forhold, og at kreditværdighed - kundens evne og vilje til at opfylde nuværende og fremtidige forpligtelser - er et væsentligt parameter i alle kundeforhold. Spar Nord lægger vægt på at skabe langvarige kunderelationer, og ønsker ikke at bruge risikovillighed som konkurrenceparameter. Spar Nord ønsker kun at indgå i forretninger, der er i overensstemmelse med god forretningsskik, og som ikke belaster koncernens omdømme og professionelle image.

Banken har den hovedregel, at der ikke ydes lån og kreditter alene ud fra de stillede sikkerheder. Kunden skal have både vilje og evne til at tilbagebetale de ydede lån, uden at banken skal realisere sikkerheder.

I bestræbelserne på at sikre en god risikomæssig diversificering har Spar Nord fastsat en intern øvre engagementsgrænse for kundeengagementer på 10 pct. af bankens egenkapital. Ved opgørelse af engagementsstørrelse reduceres for de særlig sikre krav, der fremgår af Finanstilsynets Bekendtgørelse om store engagementer. Engagementer med samhandelspartnere i den finansielle sektor medregnes ikke til den øvre grænse på 10 pct.

Lånefinansierede investeringer skal etableres på afdækket basis. Det vil sige, at kunderne skal møde med egne midler, for at der kan etableres den ønskede overdækning i engagementet, og engagementerne indgår i den daglige stop loss overvågning. Belåningsværdierne fastsættes konservativt, og der skal etableres overdækning ud over dette.

KREDITSTYRING OG -OVERVÅGNING

Den daglige styring af kreditrisiko varetages af kunderådgi-verne i samarbejde med de enkelte direktører. Decentrale beføjelser tildeles ud fra en vurdering af behov og kompetencer. Engagementer, som overstiger den decentrale bevillingsramme behandles i Kreditkontoret, Direktionen (Kreditkomiteen) eller Bestyrelsen.

Den overordnede overvågning af koncernens samlede kreditrisiko varetages af Bonitetsafdelingen. Denne afdeling overvåger udviklingen i alle engagementers kreditbonitet og gennemfører en løbende, systematisk bonitetskontrol af hele bankens engagementsportefølje.

Spar Nord har de senere år udviklet IT-værktøjer til styring og overvågning af kreditrisikoen. Overvågningen foregår bl.a. via bankens kreditanalyzesystem, hvori de væsentligste data omkring kreditengagementer og kundernes økonomi er registreret. Målet hermed er bl.a. at afdække faretegn i engagementer på et tidligt tidspunkt og samtidig overvåge porteføljer og organisatoriske enheder.

Som et led i kreditproceduren scores privatkunder og rates erhvervskunder på baggrund af risikoanalyser. Ratingsystemet og kreditscoringen er indført i hele banken og anvendes i den decentrale kreditgivning, således at der kan bevilges større udvidelser til de bedste risikogrupper end til de dårligste. Systemerne anvendes desuden i overtræksstyringen og er vejledende ved pris-sætningen.

UDVIKLINGEN I KONCERNENS KREDITBONITET

Gennemgangen af kreditrisiko viser, at udlånsaktiviteterne i 2008, i betragtning af den konjunkturmæssige tilbagegang, har medført en tilfredsstillende bonitetsudvikling.

Ledelsen er tilfreds med bonitetsudviklingen, der kan betragtes som et resultat af en bevidst strategi for Spar Nord. Der arbejdes således løbende med overvågning

af porteføljen, bl.a. i form af central gennemgang af alle nye privatkundeengagementer over 100.000 kr. og alle nye erhvervskundeengagementer over 300.000 kr.

Et andet element af indsatsen er den løbende bonitetsmarkering af engagementer, som udviser faretegn. Disse engagementer forsøges normaliseret eller afviklet. Noget, som er lykkedes godt de senere år, idet Spar Nord flere år i træk har realiseret en markant overvægt af afgivne nedskrivningsengagementer i forhold til modtagne nedskrivningsengagementer (Finanstilsynets opgørelse).

NEDSKRIVNINGER

Alle signifikante og bonitetsmarkerede udlån gennemgås individuelt, og øvrige lån gennemgås gruppevist. Alle ikke individuelt nedskrevne udlån placeres i grupper med ensartede kreditrisici. Hvis der ved gennemgangen findes objektive indikationer på værdiforringelse fra begivenheder, som er indtruffet, og disse har en indflydelse på de fremtidige betalinger fra lånene, foretages der en nedskrivning. Nedskrivning beregnes som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi af udlånene og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger fra udlånet. Et engagement behøver ikke at være misligholdt, før der foretages nedskrivning, og engagementet dermed overgår til skærpet bevillingspraksis.

Gruppevis nedskrivninger foretages, når objektive indikationer viser, at de forventede fremtidige tab overstiger det tab, som var forventet ved låneetableringen. Det betyder, at ud over objektive indikationer for gruppen er det primært kunder, der flytter til grupper med større kreditrisiko, som giver anledning til gruppevis nedskrivninger. Det er de historiske tabserfaringer, der danner grundlag for beregningen af de gruppevis nedskrivninger.

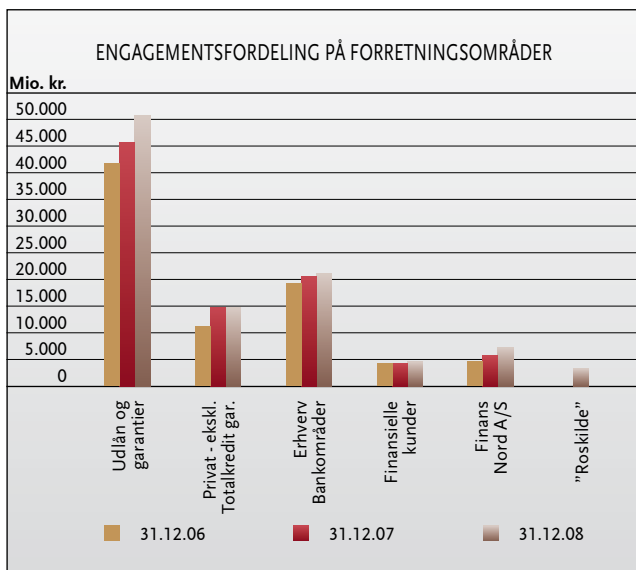
Individuelle nedskrivninger kan foretages, når et engagement lider betydelige økonomiske vanskeligheder, der sker kontraktbrud, banken er nødt til at lette kundens vilkår eller når det er sandsynligt, at låntager går konkurs.

Ratingen og scoringen er de primære kilder til gruppeinddelingen, men bonitetsmarkerede kunder uden individuel nedskrivning indgår også som en gruppe.

Engagementer, hvorpå renten er nulstillet, vurderes særligt nøje, og hvis tab vurderes uundgåeligt, afskrives engagementet helt eller delvist. Der indtægtsføres ikke renter på den del af engagementerne, der er nedskrevet.

KONCERNENS UDLÅN OG GARANTIER

Koncernens samlede udlån og garantier før modregning af nedskrivninger udgjorde 50,5 mia. kr. ultimo 2008. Heraf kan 34 pct. henføres til privatkunder og 66 pct. til erhvervs kunder.

I den løbende risikoovervågning opdeles kundeporteføljen i ovenstående kundegrupper. Her optræder kunder overtaget fra Roskilde Bank midlertidigt som en selvstændig gruppe. Disse kunder vil blive integreret i de eksisterende grupper og den eksisterende risikoovervågning, så snart kundernes data er overført.

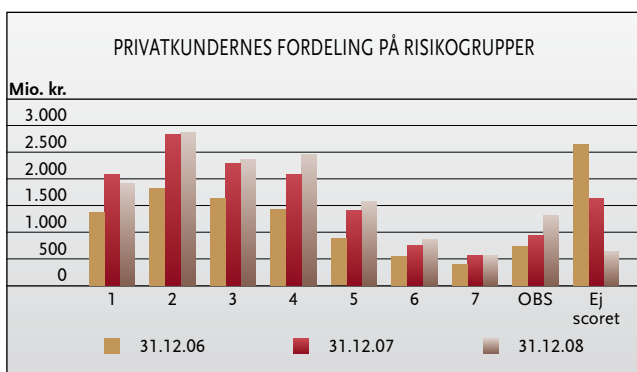
Privatkunderne opdeles på baggrund af adfærdsdata i 7 risikogrupper (1 er bedst) samt en OBS-gruppe. Modellen, som anvendes til scoring af privatkunderne, baserer sig på kundernes historiske adfærd og beregner sandsynligheden for, at en kunde vil misligholde sine betalingsforpligtelser inden for det kommende år (Probability of Default, PD). Modellen baserer sig på 10-20 variable, som udvælges blandt 150, som de, der bedst beskriver tidligere misligholdte engagementer.

Erhvervs kunderne inddeles på baggrund af økonomiske nøgletal i 8 ratinggrupper. Modellen, som anvendes til erhvervs kunder, baserer sig primært på regnskabsdata, indtjening, solvens, afdækning mv.

De ovennævnte modeller er endnu ikke udtømmende, og det er således endnu ikke alle privat- og erhvervs kunder som er omfattet af scoring- og ratingsystemet. Spar Nord arbejder på at blive IRB-bank efter Basel II-reglerne, men har endnu ikke ansøgt Finanstilsynet om anvendelse af egne kreditmodeller.

PRIVATKUNDER I SPAR NORDS LOKALE BANKER

Den kreditmæssige eksponering mod privatkunder i Spar Nords Lokale Banker udgør 14,5 mia. kr., svarende til 28,7 pct. af koncernens samlede udlån og garantier. Privatkundernes fordeling på risikogrupper fremgår af tabellen nedenfor.

Blandt privatkunderne fortsætter den positive udvikling med vækst i engagementerne i de bedste risikogrupper. På tre år er andelen af engagementer med de mest kreditværdige grupper således øget fra 56 pct. til 66 pct. På trods af den ugunstige konjunkturudvikling i 2008, har privatkundernes kreditkvalitet udviklet sig tilfredsstillende. Dog er der sket en stigning i antallet af bonitetsmarkerede kunder - primært kunder som de seneste år har været placeret i de dårligste risikogrupper.

Som det fremgår af tabellen, er stadig flere af bankens privatkunder omfattet af scoringsmodellen.

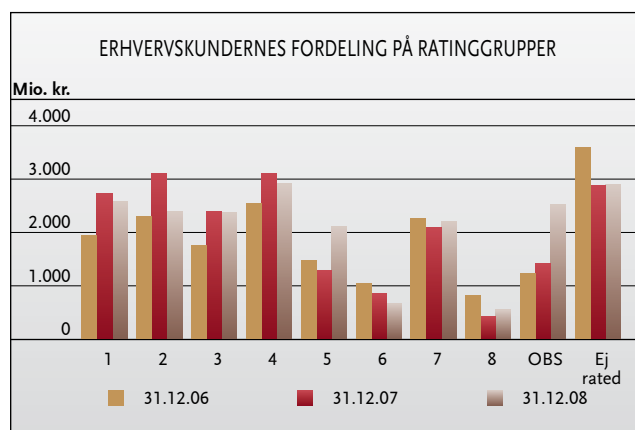
ERHVERVSKUNDER I SPAR NORDS LOKALE BANKER

Eksponeringen mod erhvervs-kunder i Spar Nords Lokale Banker udgør 21,3 mia. kr., svarende til 42,2 pct. af koncernens samlede udlån og garantier. Erhvervs-kundernes fordeling på ratinggrupper fremgår af tabellen nedenfor.

På erhvervs-kundesiden er der i 2008 sket et mindre fald i andelen af engagementer med kunder i de mest kreditværdige grupper - fra 56 pct. til 48 pct. En stor del af faldet i 2008 kan henføres til en reduktion i omfanget af investeringsengagementer med erhvervs-kunder på ca. 2 mia. kr. Disse engagementer var langt overvejende etableret med de mest kreditværdige kunder.

Set over en treårs periode er der tale om en vækst i andelen af engagementer med kunder i de mest kreditværdige grupper fra 37 pct. til 48 pct.

Parallelt med udviklingen på privatkundeområdet er der også flere erhvervs-kunder, som er bonitetsmarkerede. Til forskel fra privatkunderne, kan en del af de nye bonitetsmarkeringer på erhvervs-siden henføres til kunder, som hidtil har været placeret i de bedre ratinggrupper. Denne udvikling skal ses i lyset af, at visse erhvervs-kunder som et resultat af de aktuelle konjunkturer oplever en markant ændret situation.

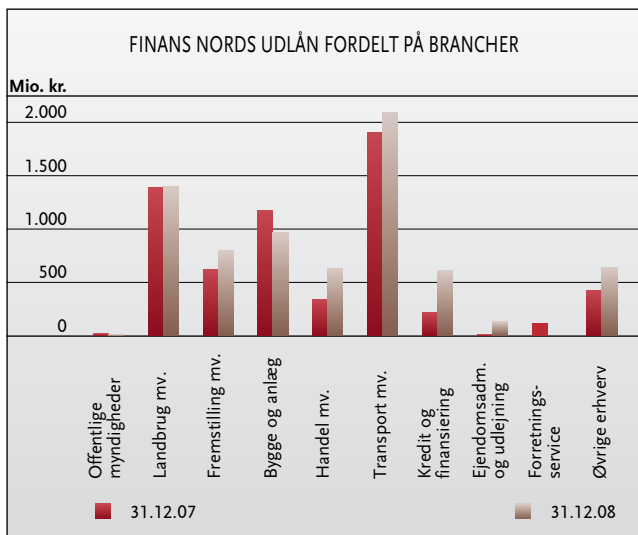

FINANS NORD

Finans Nord's samlede krediteksponering udgør ca. 7,4 mia. kr. svarende til 14,7 pct. af koncernens samlede udlån og garantier.

Lige som i Spar Nord Bank tager kreditbehandlingen i Finans Nord udgangspunkt i en vurdering af kundens økonomiske forhold - kundens evne og vilje til at opfylde sine nuværende og fremtidige forpligtelser.

Det specielle ved leasingselskabet Finans Nord, sammenlignet med Spar Nord Bank, er, at Finans Nord altid har sikkerhed i aktiverne, enten i form af ejerskab eller pant. Finans Nord's engagementsportefølje fordeles sig således på 93 pct. leasing og 7 pct. købekontrakt-finansiering og lån.

Det er ledelsens opfattelse, at Finans Nord såvel branchemæssigt som geografisk har en veldiversificeret kreditportefølje.

FINANSIELLE KUNDER

Eksponeringen mod finansielle kunder udgør 4,4 mia. kr., svarende til 8,8 pct. af koncernens samlede udlån og garantier.

Eksponeringen dækker primært over reverseforretninger samt udlånslån til kunder i andre pengeinstitutter, hvor der stilles garanti fra pengeinstituttets side.

ROSKILDE BANK

Udlån og garantier overtaget fra Roskilde Bank udgjorde ultimo 2008 i alt 2,8 mia. kr., svarende til 5,6 pct. af koncernens samlede udlån og garantier.

Når kunder overtaget fra Roskilde Bank midlertidigt optræder som en selvstændig gruppe, er det fordi kundedata endnu ikke er endeligt overført. Når dette sker, vil de overtagne kunder indgå i de eksisterende grupper og den eksisterende risikoovervågning.

Det forventes, at boniteten i de overtagne engagementer vil være mindst på niveau med boniteten i de øvrige områder.

SIKKERHEDER

Spar Nord ønsker at reducere risikoen på de enkelte forretninger ved at modtage de sikkerheder i form af pant i fysiske aktiver, værdipapirer samt garantier mv., der er mulighed for. De mest anvendte sikkerheder er pant i fast ejendom, værdipapirer samt rullende materiel.

	Andel i pct. 2006	Andel i pct. 2007	Andel i pct. 2008
Blancoandele koncernen			
Blancoandel < 10 pct.	38,6	30,3	29,3
Blancoandel fra 10 - 50 pct.	19,0	19,8	19,3
Blancoandel fra 50 - 75 pct.	9,6	11,5	11,2
Blancoandel > 75 pct.	32,8	38,4	40,2
Gennemsnitlig blancoandel	43,0	50,0	52,5

Spar Nord overvåger løbende værdien af de stillede sikkerheder. Hvis risikoen på en modpart forøges, vurderes sikkerhederne særlig kritisk. Værdien vurderes ud fra en tvangsrealisationspris på den stillede sikkerhed med fradrag af eventuelle omkostninger ved realiseringen.

Udviklingen i blancoandel viser i 2008 en stigning fra 50 pct. til 52,5 pct. for den samlede krediteksponering. Denne udvikling skal ses i sammenhæng med en reduktion i koncernens investeringsengagementer med ca. 3 mia. kr. samt de faldende kurser på værdipapirer.

Til koncernens solvensopgørelse medregnes sikkerheder der kan anvendes som kreditreducerende under standardmetoden. De anførte værdier er efter reduktion af volatilitetsjusteringer

Mio. kr 2008	Eksponeringer dækket af garantier	Balance-ført netting	Øvrige finansielle sikkerheder
Centralregeringer eller centralbanker	0	0	0
Regionale eller lokale myndigheder	0	36	1
Offentlige enheder	0	5	0
Institutter	2.262	8	1.927
Erhvervsvirksomheder mv.	775	405	3.058
Detailkunder	1.445	364	933
Eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	0	0	3
Eksponeringer med restancer eller overtræk	3	0	23
Kortfristede institut- og erhvervs-eksponeringer mv.	0	0	0
Kollektive investeringsordninger	0	0	27
Eksponeringer i andre poster, herunder aktiver uden modparter	0	0	0
	4.486	818	5.972

UDLÅNSPORTEFØLJEN

Koncernens udlån og garantier udgjorde før modregning af nedskrivninger 50,5 mia. kr. ultimo 2008 - fordelt på 83.685 engagementer (udlån, kreditter og afgivne garantier mv.). Ledelsen vurderer, at der er en tilfredsstillende spredning af porteføljen.

KONCERNENS UDLÅN OG GARANTIER FORDELT PÅ ENGAGEMENTSSTØRRELSE	Antal 2007	Antal 2008	Fordelt i pct. 2007	Fordelt i pct. 2008	Sektor-
					fordeling 2007* i pct.
Mio. kr.					
0 - 0,1	34.027	37.631	1,6	1,2	1,9
0,1 - 0,5	23.524	28.015	10,8	10,4	9,8
0,5 - 1,0	5.555	8.419	7,7	9,0	9,2
1,0 - 5,0	6.050	7.349	23,6	25,2	19,3
5,0 - 10,0	800	995	10,8	11,6	4,0
10,0 - 20,0	340	423	10,6	9,7	4,5
20,0 - 50,0	211	229	11,6	11,6	6,5
50,0 - 100,0	59	55	7,4	6,2	5,8
100,0 -	46	46	15,9	15,1	39,0
I alt	70.612	83.162	100,0	100,0	100,0

*) *Finanstilsynet statistisk materiale + egne beregninger.*

KONCERNENS ENGAGEMENTER OG NEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ BRANCHER	Sektor 2007	Koncernen 2007	Koncernen 2008	Nedskriv. *
				Koncernen 2008
Branchegruppe				
Off. administration	2,5	2,0	1,6	0,0
Landbrug mv.	3,4	12,3	11,0	9,4
Fiskeri mv.	0,2	0,3	0,2	0,0
Fremstilling mv.	8,4	4,2	6,2	11,8
Bygge og anlæg	2,4	4,9	4,2	4,4
Handel mv.	6,0	9,0	8,5	22,1
Transport mv.	2,9	6,1	5,7	3,9
Kredit og finans	26,7	4,7	11,4	8,0
Ejendomsadm. mv.	15,9	13,9	12,0	6,2
Øvrig erhverv	3,6	10,2	5,2	6,1
Erhverv i alt	72,0	67,6	66,0	71,9
Private i alt	28,0	32,4	34,0	28,1
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0

*) *Alene individuelle nedskrivninger.*
 **) *I forbindelse med overgangen til Basel II er der sket en omsegmentering mellem grupperne "Øvrig erhverv" og bl.a. "Kredit og finans".*

Ledelsen vurderer endvidere, at der er en tilfredsstillende spredning af porteføljen på brancher. Spar Nords relativt større andel af udlån til landbrug mv. og transportbranchen, i forhold til banksektoren generelt, kan dels henføres til Nordjyllands erhvervsstruktur, dels at datterselskabet Finans Nord A/S har specialiseret sig i leasing af transportmateriel og landbrugsudstyr.

På landbrugsområdet har Spar Nord koncernen en samlet eksponering på ca. 5,5 mia. kr. fordelt på 3.100 kunder. Heraf 4 mia. kr. og 1.100 kunder i Spar Nord Bank og 1,5 mia. kr. og 2.000 kunder i Finans Nord.

Landbrugsengagementerne er typisk afdækket med sikkerheder i kundernes aktiver, især jordarealerne. Efter en periode med store stigninger i jordpriserne er det især på dette område, branchen er følsom. For

den enkelte kunde vil denne følsomhed afspejle sig i soliditeten - et nøgletal, som derfor er helt afgørende i Spar Nords kreditmæssige behandling af landbrugsengagementer.

Samlet set vurderes koncernens portefølje af landbrugsengagementer at være solid og præget af en tilfredsstillende spredning på produktionslinjer. Årets forholdsmæssige driftspåvirkning fra nedskrivninger på landbrugsområdet er mindre end gennemsnittet for brancher, og historisk er landbruget en branche, som har påført koncernen meget beskedne tab.

De nuværende prisudviklinger på landbrugsprodukter indikerer dog, at nedskrivninger fra denne sektor vil være stigende i det kommende år.

På ejendomsområdet har Spar Nord koncernen en samlet eksponering på ca. 6 mia. kr. svarende til 12,0 pct. af koncernens samlede udlån og garantier. Altså markant under gennemsnittet blandt danske pengeinstitutter. Spar Nord har i en årrække været tilbageholdende med engagementer inden for ejendomsbranchen. Koncernens eksponering inden for branchen vedrører således langt overvejende kunder med langvarige relationer til banken og stor erfaring inden for branchen.

Ultimo 2008 er der kun i meget begrænset omfang objektive indikationer på værdiforringelse på koncernens engagementer inden for ejendomsbranchen. Den samlede nedskrivningsprocent på branchen "Ejendomsadm. mv." er således på 0,5 pct.

KREDITEKSPONERING UDEN FOR HANDELSBEHOLDNINGEN INKLUSIVE MODPARTSRISIKO

En samlet opgørelse af koncerns kreditrisiko viser en eksponering på 83,9 mia. Opgørelsen svarer til koncernens kreditrisiko som behandles efter standardmetoden, hvor der medregnes aktiver og ikke-balanceførte poster. Den samlede krediteksponering er summen af:

Udlån og tilgodehavender
Garantier
Udnyttet kreditmaksimum
Kredittilsagn
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder
Anlægsaktiver
Immaterielle aktiver
Øvrige materielle aktiver
Modpartsrisiko

SAMLET KREDITEKSPONERING	
Mio. kr.	31.12.2008
Centralregeringer eller centralbanker	2.313
Regionale eller lokale myndigheder	6.257
Offentlige enheder	175
Institutter	6.062
Erhvervsvirksomheder mv.	27.736
Detailkunder	32.388
Eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	5.483
Eksponeringer med restancer eller overtræk	1.039
Kortfristede institut- og erhvervs eksponeringer mv.	151
Kollektive investeringsordninger	610
Eksponeringer i andre poster, herunder aktiver uden modparter	1.674
	83.888

EKSPONERINGERNES GENNEMSNITLIGE VÆRDI I 2008 FORDELT PÅ EKSPONERINGSKATEGORIERNE:	
Mio.kr	Gns. 2008
Centralregeringer eller centralbanker	1.505
Regionale eller lokale myndigheder	5.182
Offentlige enheder	174
Institutter	7.339
Erhvervsvirksomheder mv.	26.855
Detailkunder	29.864
Eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	4.485
Eksponeringer med restancer eller overtræk	1.794
Kortfristede institut- og erhvervs eksponeringer mv.	1.027
Kollektive investeringsordninger	635
Eksponeringer i andre poster, herunder aktiver uden modparter	1.477
	80.336

Branchefordelingen af koncernens krediteksponering tager udgangspunkt i de nye branchegruppekoder fra Danmarks Statistik DBo7. Branchegrupperingen er suppleret med en fordeling på privatkunder.

Koncernens krediteksponering fordelt efter debtors hjemland er primært afgrænset geografisk til Danmark. I 2008 var over 95 % af koncernens krediteksponering mod debitorer fra Danmark, hvorfor en geografisk fordeling ikke findes væsentlig.

SAMLET KREDITEKSPONERING FORDELT PÅ BRANCHER												
2008												
Mio. kr	Centralregeringer eller centralbanker	Regionale eller lokale myndigheder	Offentlige enheder	Institutter	Erhvervsvirksomheder mv.	Detalkunder	Eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	Eksponeringer med restancer eller overtræk	Kortfristede institut- og erhvervs eksponeringer mv.	Kollektive investeringsordninger	Eksponeringer i andre poster, herunder aktiver u/ modparter	Hovedtotal
Bygge- og anlægsvirksomhed	0	0	0	0	774	2.018	139	111	4	0	0	3.045
Ejendomsadministration og -handel, forretningsservice	1	0	0	0	4.796	1.776	571	155	1	0	31	7.332
Fremstillingsvirk., råstofudv., el-, gas-, vand- og varmekværker	0	0	119	0	2.677	1.121	52	31	4	0	0	4.004
Handel, restaurations- og hotelvirksomhed	0	0	0	0	3.225	1.847	152	123	2	0	0	5.350
Kredit- og finansieringsvirksomhed samt forsikringsvirksomhed	2.312	0	0	6.056	4.953	636	50	42	125	610	1.527	16.312
Landbrug, skovbrug og fiskeri	0	0	0	0	3.552	3.156	427	93	5	0	0	7.233
Offentlig administration	0	6.207	0	0	3	94	5	3	0	0	2	6.314
Private	0	0	0	0	1.369	17.701	3.855	322	0	0	2	23.250
Transport, post og telefon	0	40	0	0	1.697	1.868	33	98	5	0	0	3.740
Øvrig erhverv	0	10	56	6	4.690	2.171	200	60	4	0	113	7.309
Hovedtotal	2.313	6.257	175	6.062	27.736	32.388	5.483	1.039	151	610	1.674	83.888

LØBETIDSFORDELINGEN AF KONCERNENS KREDITEKSPONERINGER FORDELT PÅ EKSPONERINGSKATEGORIER						
2008						
Mio. kr	Anfordring	0 - 3 mdr.	3 mdr - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Hovedtotal
Centralregeringer eller centralbanker	29	2.229	1	54	0	2.313
Regionale eller lokale myndigheder	1.222	1	4.060	809	165	6.257
Offentlige enheder	25	0	0	66	84	175
Institutter	993	1.451	1.583	760	1.274	6.062
Erhvervsvirksomheder mv.	7.770	3.032	7.149	3.848	5.937	27.736
Detalkunder	4.117	2.394	4.111	7.243	14.522	32.388
Eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	1.300	70	677	625	2.810	5.483
Eksponeringer med restance eller overtræk	504	-154	173	197	318	1.039
Kortfristede institut- og erhvervs eksponeringer mv.	0	151	0	0	0	151
Kollektive investeringsordninger	0	0	600	0	10	610
Eksponeringer i andre poster, herunder aktiver uden modparter	459	1	111	587	516	1.674
Hovedtotal	16.421	9.175	18.466	14.189	25.636	83.888

EJENDOMSRSICI

Udover de risici der er i forbindelse med kreditrisiko-afsnittet ejer banken selv nogle ejendomme, herunder domicilejendomme, dvs. ejendomme som Koncernen selv benytter til administration, filial eller øvrig servicevirksomhed. Ejendomme behandles selvstændigt i bankens opgørelse af individuelt solvensbehov, jf. afsnittet herom.

Ejendomme indregnes ved erhvervelsen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Dagsværdi opgøres ud fra aktuelle markedsdata på baggrund af en afkastmodel, hvori indgår ejendommens lejeindtægt, driftsomkostninger herunder administration og vedligeholdelse. Driftsomkostninger og vedligeholdelse beregnes med udgangspunkt i den enkelte ejendoms stand, byggeår, materialevalg mv. Ud fra det beregnede drifts-afkast og individuelt fastsatte afkastprocent beregnes ejendommens dagsværdi. Afkastprocenten fastsættes med baggrund i den enkelte ejendoms beliggenhed, anvendelsesmuligheder, vedligeholdelsesstand, bonitet mv. Dagsværdien af den enkelte ejendom revurderes årligt med udgangspunkt i det aktuelle udlejningsmarked og renteniveau.

Der indhentes ekstern vurdering fra ejendomsmægler til understøttelse af beregninger af dagsværdien, herunder de anvendte lejepriser og forrentningsprocenter.

For yderligere beskrivelse af den regnskabsmæssige behandling af ejendomme henvises til bankens årsregnskab.

NEDSKRIVNINGER PÅ UDLÅN

Driftspåvirkningen fra nedskrivninger udgjorde en udgift på 275 mio. kr. i 2008. Årets tab blev på 142 mio. kr., hvoraf 118 mio. kr. var dækket af nedskrivninger fra tidligere år. De samlede nedskrivninger på udlån og garantier udgjorde 606 mio. kr. ultimo 2008, hvilket svarer til 1,2 pct. af de samlede udlån og garantier.

KONCERNENS TAB OG NEDSKRIVNINGER			
Mio. kr.	2006	2007	2008
Tab, inkl. dækket af hensættelser/nedskrivninger	94,7	51,4	142,1
Tab på sektorløsninger	0,0	0,0	16,0
Tabsgaranti, bankens pensionspulje 4	0,0	0,0	28,3
Dækket af hensættelse/nedskrivninger	-43,0	-32,7	-117,6
Tab ikke dækket af hensættelse/nedskrivninger	51,7	18,7	68,8
Nye hensættelser/nedskr., ekskl. sektorløsninger	261,1	225,1	352,4
Nye hensættelser på sektorløsninger	0,0	0,0	23,1
Tilbageførsel af hensættelser/nedskrivninger	-386,0	-275,4	-96,0
Indtægtsførte renter på nedskrevne lån	-39,2	-35,3	-43,0
Nye hensættelser/nedskrivninger, netto	-164,1	-85,6	236,5
Indbetalinger på tidligere tab	-57,3	-52,1	-29,9
Driftspåvirkning	-169,7	-119,0	275,4
Tab og hensættelser på kreditinst. samt øvrige tab	0,6	5,6	-0,8
Driftspåvirkning i alt	-169,1	-113,4	274,6

KONCERNENS UDVIKLING I TAB OG NEDSKRIVNINGER SAMT LÅN MED RENTESTOP			
Mio. kr.	2006	2007	2008
Udlån og garantier, brutto, ultimo	41.860	45.431	50.543
Årets tab og nedskrivninger	-169	-113	275
- i pct. af udlån og garantier	-0,4	-0,3	0,5
Nedskrivningssaldo	525	444	606
- i forhold til udlån og garantier	1,3	1,0	1,2
Udlån med rentestop, ultimo	48	27	48
- i pct. af udlån og garantier	0,1	0,1	0,1
Nedskrivningssaldo i pct. af udlån med rentestop	1.105	1.648	1.269

BRANCHEFORDELTE NEDSKRIVNINGER OG TAB			
Mio. kr. - 2008	Misligholdte og værdiforringerede	Værdireguleringer og nedskrivninger	Udgiftsførte beløb
Branchegruppe			
Bygge- og anlægsvirksomhed	107	37	11
Ejendomsadministration og -handel, forretningservice	59	31	9
Fremstillingsvirk., råstofudv., el-, gas-, vand- og varmeværker	109	57	16
Handel, restaurations- og hotelvirksomhed	221	106	28
Kredit- og finansieringsvirksomhed samt forsikringsvirksomhed	290	60	3
Landbrug, skovbrug og fiskeri	109	45	9
Offentlig administration	0	1	0
Private	220	141	51
Transport, post og telefon	106	18	0
Øvrig erhverv	54	27	16
	1.277	523	142

Koncernens samlede værdireguleringer og nedskrivninger skal suppleres med gruppevis nedskrivninger på 83 mio. kr.

Driftspåvirkningerne på 0,3 pct. p.a. for privatkunder og 0,5 pct. p.a. for erhvervs kunder anses for at være tilfredsstillende set i lyset af de markant forringede konjunkturer.

For en beskrivelse af bevægelserne på koncernens værdiforringede fordringer henvises til regnskabs note 50.

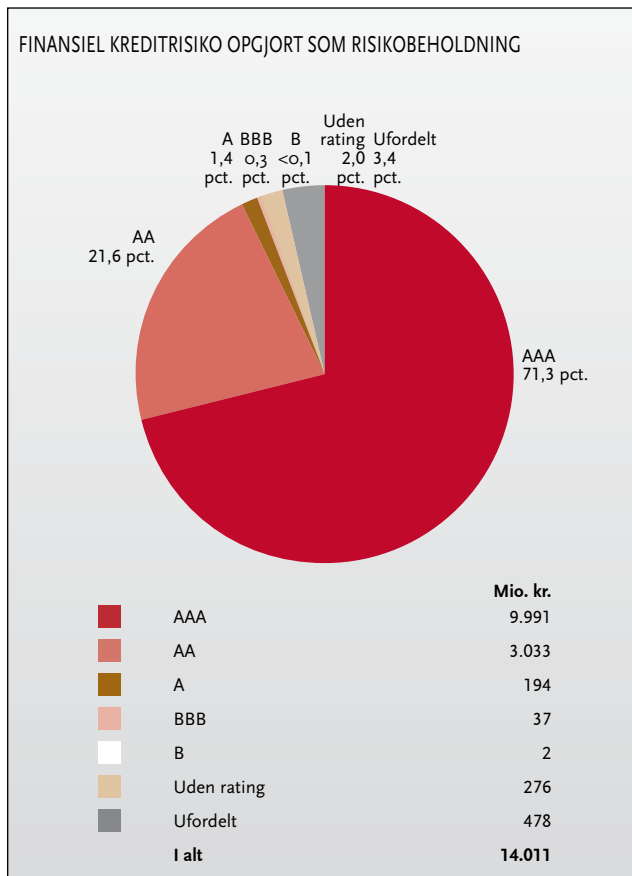
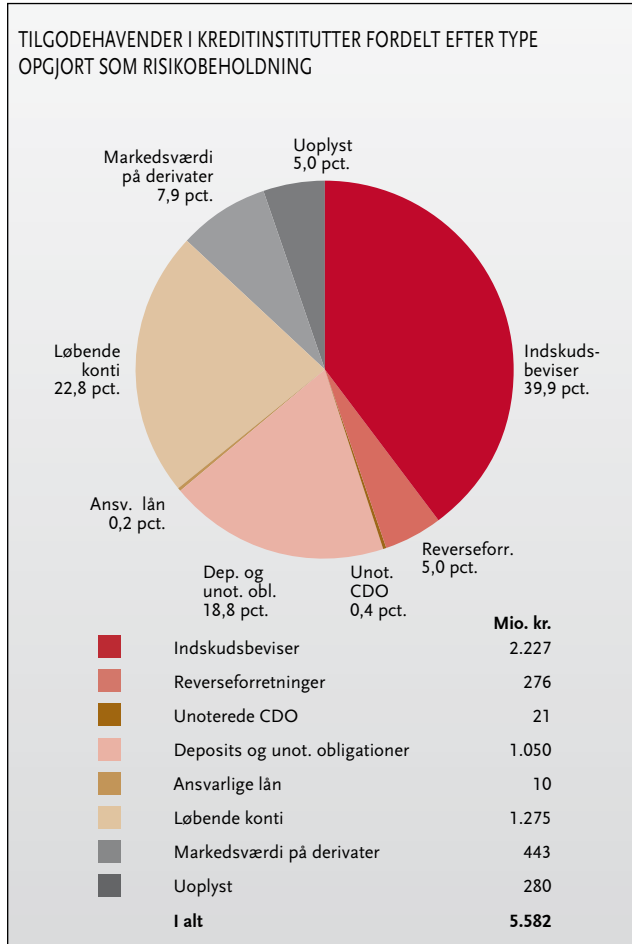
KREDITRISIKO MOD FINANSIELLE MODPARTER

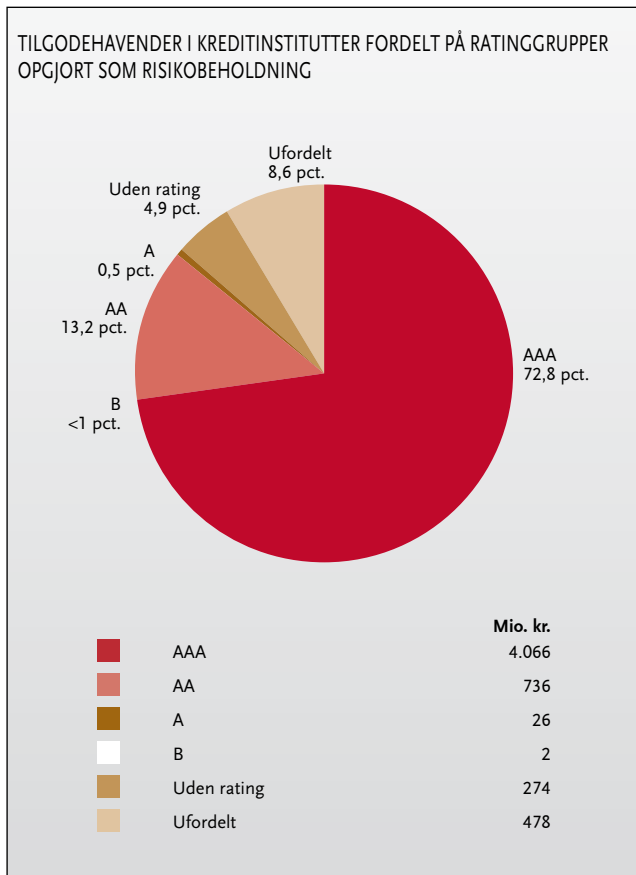
Som et led i handel med og beholdninger af værdipapirer, valuta og afledte finansielle instrumenter samt betalingsformidling mv. opstår der eksponeringer mod finansielle modparter i form af afviklingsrisiko eller kreditrisiko.

Afviklingsrisiko er risikoen for, at banken ikke modtager betaling eller værdipapirer i forbindelse med afvikling af værdipapir- eller valutahandler, der modsvarer de værdipapirer eller betalinger, som banken har afleveret.

Spar Nords ledelse bevilger lines på afviklingsrisiko og kreditrisiko mod finansielle modparter, idet der tages udgangspunkt i den enkelte partners risikoprofil, rating, størrelse og soliditet. Risici og lines på finansielle instrumenter følges konstant. Desuden deltager Spar Nord i et CLS-samarbejde (Continuous Linked Settlement), som sigter på at reducere afviklingsrisici.

Overordnet vurderer ledelsen, at Spar Nords kreditrisiko mod finansielle modparter er på et moderat niveau.

MELLEMVÆRENDER MED KREDITINSTITUTTER OG CENTRALBANKER

Den anden store kilde til finansiel kreditrisiko er bankens mellemværender med kreditinstitutter og centralbanker. Her er Spar Nords risiko typisk mod centralbanker med en AAA rating eller mod danske pengeinstitutter, som bankens Handels- og Udlandsområde har et kundeforhold til.

86,5 pct. af Spar Nords mellemværende med kreditinstitutter vedrører pengeinstitutter med rating på A eller højere. Af et samlet mellemværende med kreditinstitutter på 5,6 mia. kr., kan 73 pct. henføres til institutter med AAA-rating, 13 pct. til institutter med AA-rating og 0,5 pct. til institutter med A-rating. Den positive udvikling skyldes dels, at danske kreditinstitutter nu er omfattet af statsgaranti, dels at der i lyset af den internationale finanskriser er arbejdet bevidst med at sikre, at en så stor del som muligt af den finansielle kreditrisiko skal vedrøre kreditinstitutter med god bonitet og høj rating. Dette er bl.a. sket via Spar Nords tilslutning til CLS-afviklingen. Et tiltag, som reducerer afviklingsrisikoen på valutahandler.

OBLIGATIONSBEHOLDNINGEN

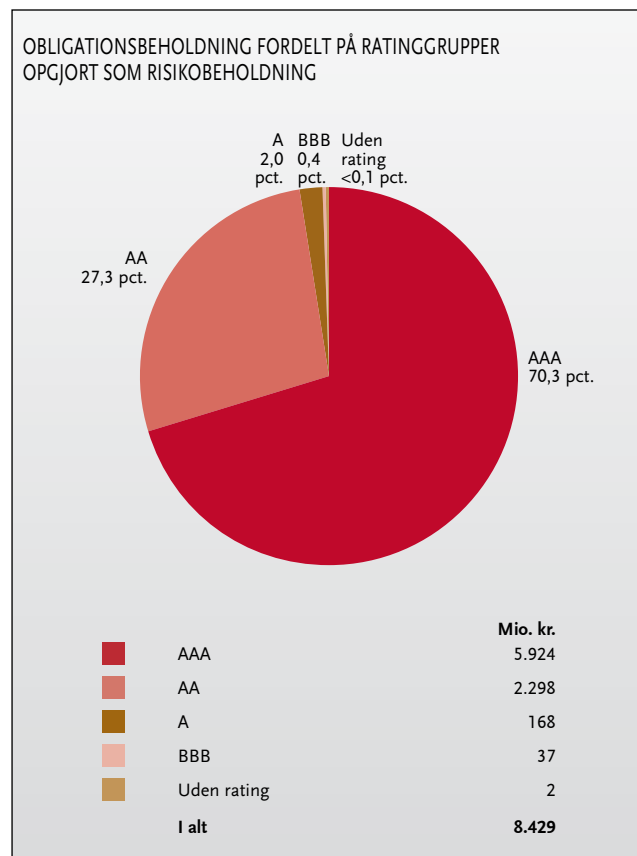
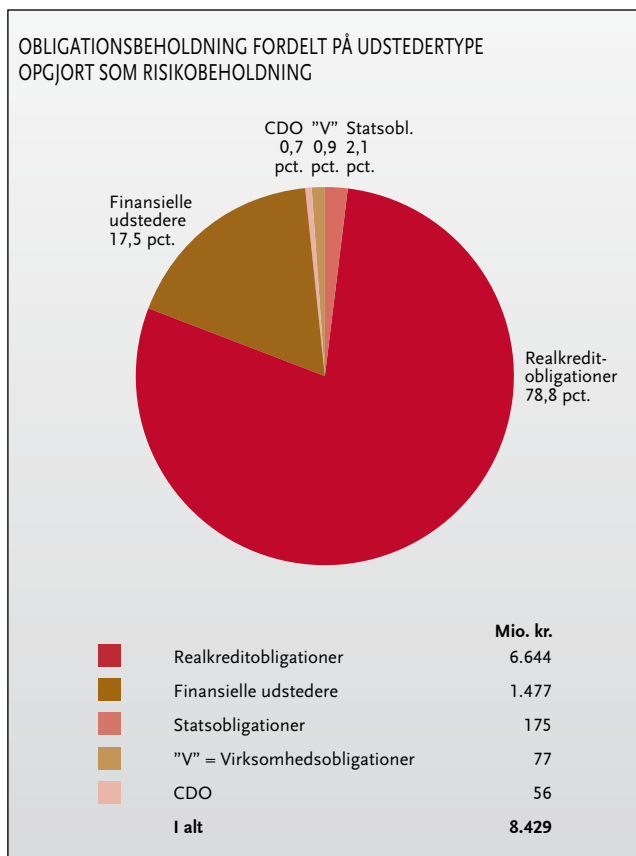
Spar Nords obligationsbeholdning er den største kilde til finansiel kreditrisiko. Spar Nord har i løbet af 2008 ændret sammensætningen af obligationsporteføljen og dermed forbedret den gennemsnitlige bonitet og rating af obligationerne i porteføljen yderligere.

79 pct. af obligationsporteføljen består af realkreditobligationer og 2 pct. af statsobligationer. Obligationer fra finansielle udstedere udgør 18 pct., hvor den største del nu er statsgaranteret.

Virksomhedsobligationer udgør 77 mio. kr., som langt overvejende udgøres af Scandinotes. Vedrørende Scandinotes er det bankens forventning, at tranchen med seniorlån vil blive tilbagebetalt, og at den aktuelle, meget lave kurs på værdipapirerne vil rette sig.

Endelig har banken en portefølje af noterede CDO'er på 56 mio. kr.

98 pct. af bankens obligationsbeholdning består af obligationer rated AAA og AA og 2 pct. af A-ratede obligationer. Også for så vidt angår rating finder banken således, at der er en høj kvalitet i obligationsbeholdningen.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af bankens aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsforholdene. Markedsrisici er en konsekvens af bankens åbne positioner i de finansielle markeder og kan opdeles i renterisiko, aktierisiko, valutarisiko, råvarerisiko og likviditetsrisiko. Markedsrisici styres og afdækkes i Spar Nords Handels- og Udlandsområde.

Spar Nords bestyrelse fastlægger de overordnede politikker, rammer og principper for risikostyring. Politikkerne vedrører identificering og beregning af forskellige former for markedsrisiko. Rammerne angiver specifikke grænser for hvor stor en risiko banken ønsker at påtage sig. Principperne fastslår, hvilke metoder de forskellige risikomål opgøres efter. Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udviklingen i risici og udnyttelsen af tildelte risikorammer.

Til styring af markedsrisici er der lavet et instrukshierarki med tre niveauer. På første niveau definerer bestyrelsen rammerne for Spar Nord koncernen til bankens direktion. På næste niveau videredelegerer direktionen til koncernens øvrige enheder, hvoraf Handels- og Udlandsområdet er markant største enhed. På tredje og sidste niveau tildeles direktørerne i Handels- og Udlandsområdet de rammer, som de kan operere indenfor.

Middle Office-funktionen i Økonomiafdelingen har ansvaret for at opgøre, overvåge, kontrollere og rapportere markedsrisici til bestyrelse og direktion. Markedsrisiciene styres og overvåges gennem et integreret risikostyringssystem. Der følges løbende op på alle markedsrisikotyperne på alle instruksbelagte enhe-

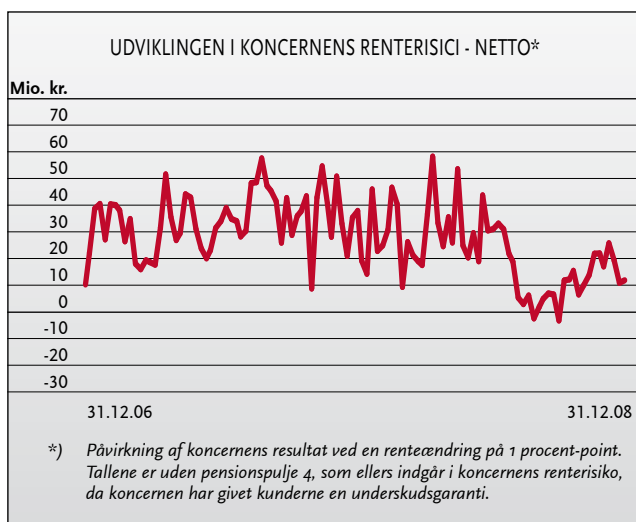
der, og instruksoverskridelser rapporteres videre op i hierarkiet. For at sikre uafhængighed har Middle Office funktionen ikke positionstagningsbeføjelser. Alle handler afvikles af Spar Nords Back Office-afdeling i henhold til Finanstilsynets retningslinjer for funktionsadskillelse.

Som en konsekvens af Spar Nords mål om at drive en risikomæssigt afbalanceret retailbank blev det i foråret 2008 besluttet at reducere egenbeholdningsaktiviteten markant. Det medfører, at risikotagning på markedsområdet fremover primært sker som proprietary trading i afdelingen Markets. Tilbage i egenbeholdningen er således en mindre beholdning af børsnoterede aktier samt investeringerne i unoterede aktier gennem Erhvervsinvest Nord A/S, Erhvervsinvest K/S og Vækst-Invest Nordjylland A/S. Ligeledes resterer en beholdning af obligationer med en kursværdi på ca. 1,2 mia. kr., der mindst er rated Single-A eller udstedt af finansielle institutioner. De fleste beholdninger opfylder begge kriterier.

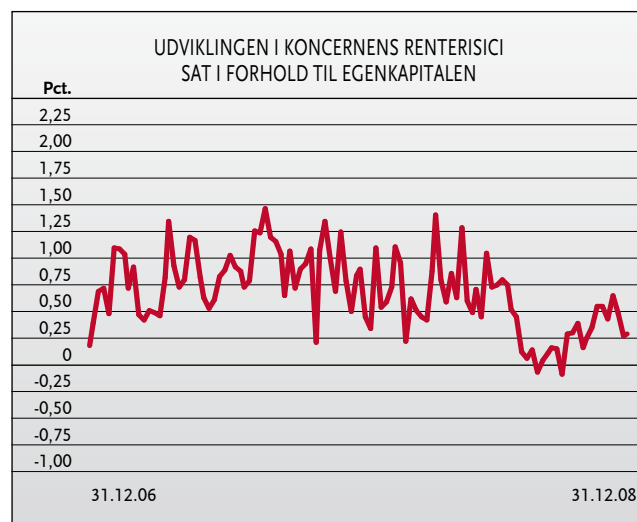
RENTERISIKO

Renterisiko opstår både i rentebærende fordringer (primært obligationer) og i finansielle derivater. Ved opgørelsen af nettorenterisikoen omregnes alle positioner i forskellige valutaer til danske kroner, og negative positioner modregnes i positive. Bankens renterisiko vurderes løbende og fastsættes ud fra forventninger til den makroøkonomiske og konjunkturmæssige situation.

I sidste halvår af 2008 er renterisikoen for koncernen reduceret væsentligt. Dette skal ses i lyset af den store usikkerhed, der har været om den økonomiske udvikling. Den primære kilde til reduktion af renterisikoen er en reduktion af bankens egenbeholdning. Påvirkningen af koncernens resultat ved en ændring i renten på 1 procentpoint kan pr. 31. december 2008 opgøres til 11,9 mio. kr. (34,9 mio. kr. inkl. pensionspulje 4) mod 51,8 mio. kr. ultimo 2007.

Set i forhold til egenkapitalen har koncernens renterisiko ligget i intervallet -0,1 til 1,4 pct. Dette anses for at være beskedent.

Det fremgår også af koncernens renterisiko fordelt på varighed og valuta, at risiciene er reduceret, og at der er meget beskedne eksponeringer.

RENTERISIKO FORDELT EFTER VARIGHED OG VALUTA - ULTIMO

1.000 kr.	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 - 3 år	3 - 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	3.094	11.093	-3.881	-29.255	15.170	-3.779
EUR	-8.024	10.493	4.214	11.812	-8.230	10.265
USD	3.318	704	561	0	0	4.583
GBP	82	162	-471	0	0	-227
NOK	-181	-567	-92	-240	0	-1.080
CHF	940	764	-1.847	25	374	256
JPY	216	144	66	107	0	533
SEK	1.134	36	-142	-60	0	968
Øvrige	-113	64	147	242	1	341
I alt	466	22.893	-1.445	-17.369	7.315	11.860

Bruttorenterisikoen, som er et udtryk for den samlede renterisiko, Spar Nord er eksponeret for, såfremt alle rentekurver bevæger sig i en for Spar Nord ugunstig retning, er også reduceret betragteligt og er mere end halveret i andet halvår 2008 sammenlignet med første halvår 2008.

AKTIERISIKO

Spar Nord investerer en del af sine aktiver i aktier, der generelt er udsat for større risici og volatilitet end obligationer.

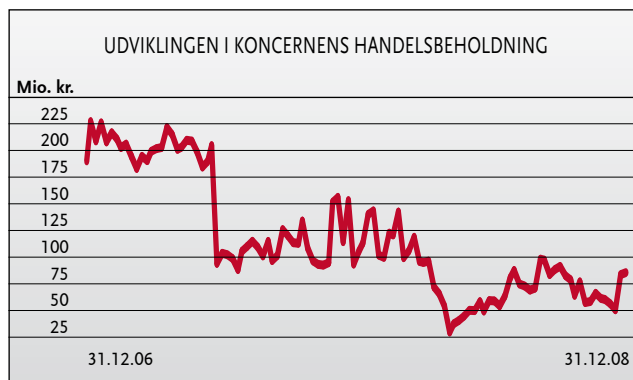
Bankens samlede beholdning af aktier udgør ultimo 2008 i alt 1.443,4 mio. kr. Heraf udgør aktier i associerede selskaber, bl.a. Nørresundby Bank, hvor ejerandelen er på 50,2 pct., i alt 861,7 mio. kr.

Aktier i strategiske samarbejdspartnere i finanssektoren udgør 465,4 mio. kr.

Den reelle aktiebeholdning af børsnoterede og unoterede aktier, andele i investeringsforeninger samt unoterede ventureaktier bl.a. erhvervet gennem det 100 pct. ejede datterselskab Erhvervsinvest Nord A/S udgør ultimo 2008 i alt 116,3 mio.kr.

Den forøgede fokus på at drive en risikomæssigt afbalanceret retailbank, har også bevirket en reduktion i handelsbeholdningen af aktier. Ultimo 2008 udgør handelsbeholdningen 89,2 mio. kr.

KONCERNENS AKTIEBEHOLDNING - EKSKLUSIVE PULJEORDNINGER	
Mio. kr.	Ultimo 2008
Koncernens bogførte aktiebeholdning	1.443,4
Fratrukket aktier i associerede og tilknyttede virksomheder	861,7
Fratrukket aktier i strategiske samarbejdspartnere i finanssektoren mv.	465,4
Koncernens reelle aktiebeholdning	116,3
<i>Heraf:</i>	
Handelsbeholdning	89,2
Private Equity investeringer	27,1

Samlet har Spar Nord Private Equity investeringer for 27,1 mio.kr. Den største af dem er Erhvervsinvest Nord A/S som ultimo 2008 har en samlet portefølje af unoterede aktier på 13,0 mio. kr. fordelt på 6 selskaber. Den nuværende portefølje af investeringer i Erhvervsinvest Nord A/S plejes aktivt med henblik på løbende frasalg. Fremtidige Private Equity investeringer foretages i VækstInvest Nordjylland A/S og Erhvervsinvest II K/S, der er ejet sammen med bl.a. Nykredit og Vækstfonden.

Knækket i kurven midt i 2007 er ikke et udtryk for en reduktion af bankens handelsbeholdning af aktier, men for et ændret opgørelsesprincip, hvor der blev åbnet mulighed for at modregne solgte positioner i købte positioner.

EKSPONERINGER I AKTIER MV. DER IKKE INDGÅR I HANDELSBEHOLDNINGEN

Banken har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektor-selskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, investeringsforeninger mv. Banken påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendig for at drive banken. Aktierne betragtes derfor som værende uden for handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandele hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. Omfordelingen sker typisk med udgangspunkt i sektorselskabets indre værdi. Banken regulerer på den baggrund den indregnede værdi af disse aktier, når der foreligger ny information, som understøtter en ændret værdiansættelse.

I andre sektorselskaber omfordeles aktierne ikke, men måles med udgangspunkt i en anerkendt værdiansættelsesmetode. Reguleringerne i værdierne af aktierne i disse selskaber indregnes ligeledes i resultatopgørelsen.

Herudover har banken mindre beholdninger i unoterede aktier, der er erhvervet som led i at understøtte erhvervsfremme i nærheden af flere filialer, samt en række private equity investeringer.

BANKENS BEHOLDNING AF AKTIER ULTIMO 2008		
Mio. kr.		
Børsnoterede aktier i handelsbeholdningen	54	
Unoterede aktier i handelsbeholdningen	35	
Aktier i handelsbeholdningen i alt	89	89
Aktier i kredit og finansieringsinstitutter	285	
Aktier i administrationselskaber til investeringsforeninger	48	
Aktier i pensionsinstitutter	43	
Andre aktier	90	
Aktier i strategiske samarbejdspartnere i alt	466	466
Private Equity investeringer inkl. aktier erhvervet via Erhvervsinvest Nord A/S		27
Aktier i alt		582

Der er solgt få aktier i strategiske samarbejdspartnere som led i omfordeling jf. ovenstående beskrivelse. Aktierne er solgt til den indregnede værdi, hvormed der ikke er realiseret en avance.

For aktier i strategiske samarbejdspartnere er der en urealiseret netto kursgevinst på 13 mio. kr., som er indtægtsført over resultatopgørelsen.

For Private Equity investeringer er der realiseret 1 mio. kr. i tab ved salg samt 3 mio. kr. i urealiseret kuragevinst som er indregnet i resultatopgørelsen.

VALUTARISIKO

Spar Nord påtager sig ikke større risici i valutamar-
kedet for egen regning, men bankens omsætning på
valutamarkedet har en fortsat stigende tendens, hvilket
medfører en vækst i den samlede valutarisiko.

Banken opgør valutarisiko i form af en valuta-
indikator, der opgøres på baggrund af summerne for henholdsvis
alle de valutaer, banken er kort i (har lånt i) og alle de
valutaer, som banken er lang i (har placeret i). Valuta-
indikatoren beregnes ved at tage den største af de to
summer, som sættes i forhold til bankens kernekapital
efter fradrag.

VALUTARISICI - INKLUSIVE VALUTOPTIONER	
Valutaindikator*	
Ultimo 2006	6,7
Ultimo 2007	5,7
Ultimo 2008	9,1
*) Valutaindikatoren er opgjort efter Finanstilsynets retningslinier og er angivet som procent af kernekapital efter fradrag.	

I note 51 er der yderligere specifikationer af rente- og
valutarisici samt aktierisici.

RÅVARERISIKO

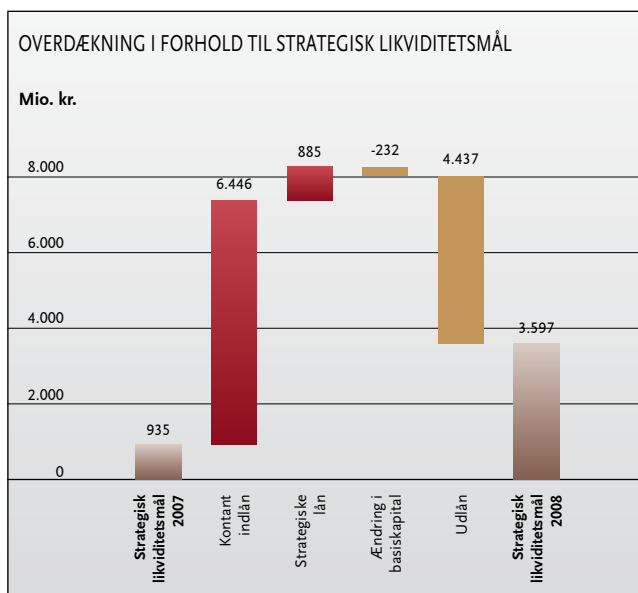
Spar Nord påtager sig kun i meget begrænset omfang
råvarerisiko på egne bøger. Når det sker, er det primært
i forbindelse med afdækningsforretninger for bankens
kunder.

OVERSIGTER OVER KONCERNENS POSTER MED MARKEDSRISIKO		
Poster med markedsrisiko (i 1.000 KR)	2008	2007
Poster med positionsrisiko, gældsinstrumenter	1.629	3.623
Poster med positionsrisiko, aktier mv.	166	339
Poster med afviklingsrisiko	0	0
Poster med råvarerisiko	0	0
Poster med valutarisiko	376	235
Poster med markedsrisiko i alt	2.171	4.197

Tabellen illustrerer den betydelige reduktion i markeds-
risiciene der er foretaget i 2008. Endvidere fremgår, at
det stadig er gældsinstrumenter i form af obligationer
og derivater der er den største kilde til koncernens sam-
lede poster med markedsrisiko.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for, at koncernens finansie-
ringsomkostninger stiger uforholdsmæssigt, koncernen
på grund af mangel på tilstrækkelig likviditet afskæres
fra at indgå nye forretninger samt - i yderste konse-
kvens - at koncernens betalingsforpligtelser på grund af
et utilstrækkeligt likviditetsberedskab ikke kan honore-
res.

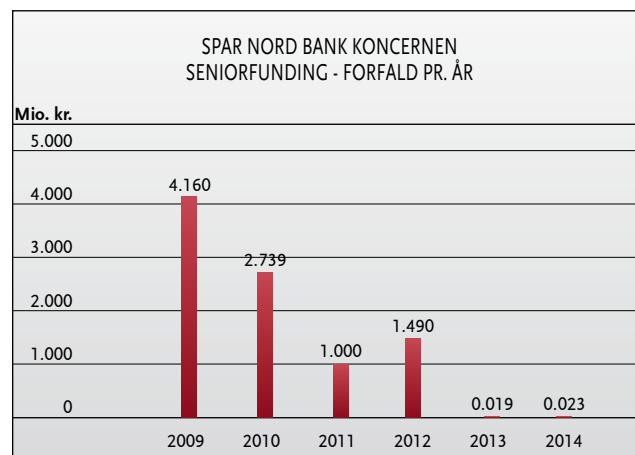

Spar Nords arbejde med likviditetsstyring tager således udgangspunkt i målet om at sikre forsvarlig likviditet til rettidig honorering af bankens betalingsforpligtelser, og til rimelige finansieringsomkostninger. Arbejdet foregår på tre niveauer.

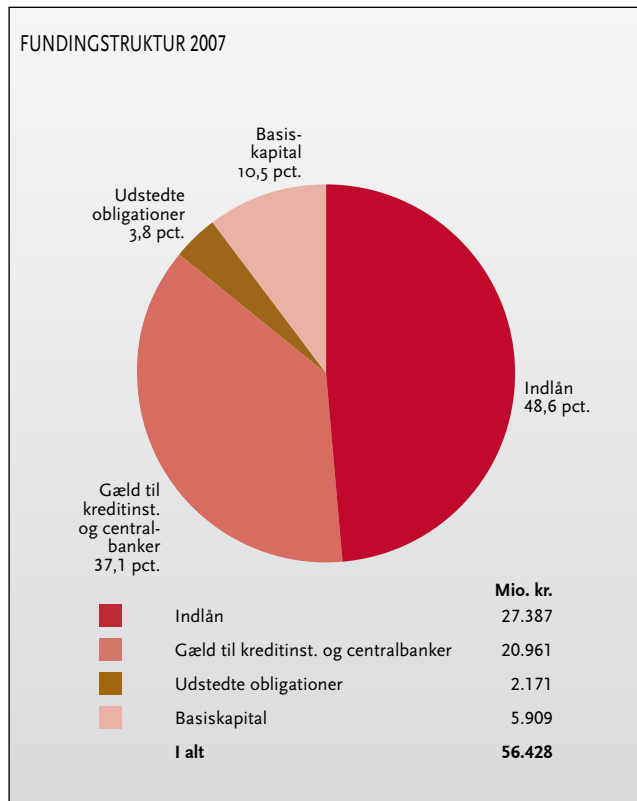
Første niveau er det langsigtede interne likviditetsmål, som angiver Spar Nords ønske om, at kontant indlån,

seniorlån, ansvarlig lånekapital og egenkapital skal overstige udlånet. Dette mål skal sikre, at kundeudlån er finansieret med langsigtede passiver. Spar Nord arbejder desuden med at sikre en jævn forfaldsstruktur på bankens seniorgæld.

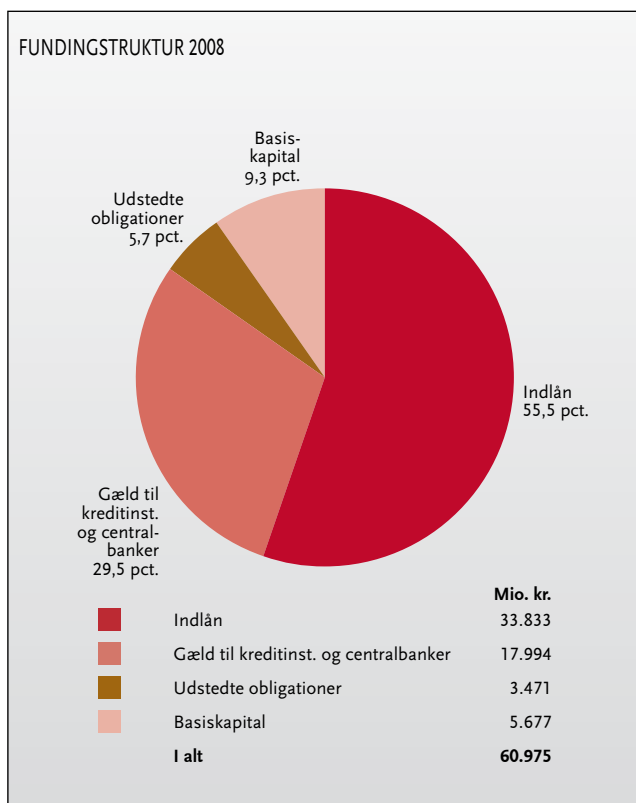
Den finansielle krise samt den toårige danske statsgarantiordning har gjort, at markedet for strategisk funding er blevet mere kortsigtet. I den sidste del af 2008 var det således praktisk talt umuligt at tiltrække ny funding med løbetid længere end til 30. september 2010.

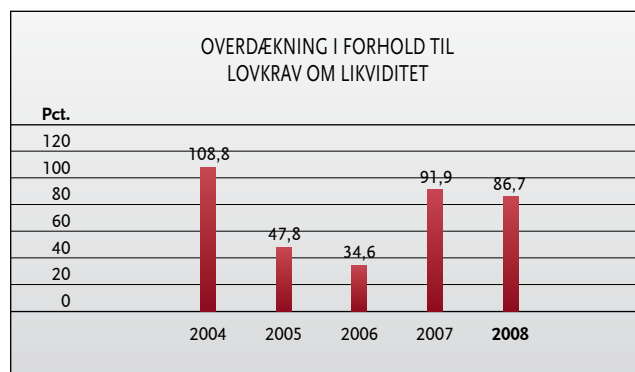
Med det nyligt fremsatte forslag om en såkaldt "Kreditpakke", hvor der åbnes for en forlængelse af garantiperioden for ikke-efterstillet gæld frem til 2013, forventes den problematiske fundingsituation at bedres. Spar Nord forventer på den baggrund at kunne fortsætte arbejdet med at opnå en mere jævn forfaldsstruktur på den strategiske gæld.

I løbet af 2008 har der været forfald på strategisk funding for i alt 1 mia. kr. I samme tidsrum er det lykkedes at optage ny strategisk funding for 2 mia. kr. Sammen med en vækst i bankindlån på 6,4 mia. kr. gør disse dispositioner Spar Nord i stand til at finansiere udlånsvæksten og forbedre det interne strategiske mål om at kontant indlån, seniorfunding, ansvarlig lånekapital og egenkapital skal overstige det samlede udlån.

Andet niveau i koncernens likviditetsstyring er målet om, at Spar Nord skal have en fri likviditet i form af ubelånte børsnoterede fondsaktiver, anfordringsindskud i kreditinstitutter, indskudsbeviser eller kontantbeholdning, som sikrer at banken lever op til likviditetskravet i Lov om finansiel virksomhed §152, samt at Spar Nord har en tilstrækkelig likviditetsreserve.

På trods af efterårets krise på de internationale likviditetsmarkeder, lykkedes det for Spar Nord at opretholde en god likviditetssituation. Spar Nord har således ultimo 2008 en meget tilfredsstillende likviditet og en overdækning i forhold til lovens krav på 87 pct.

På tredje niveau, har Spar Nord i mange år arbejdet med en fast model til styring af Bankens korte likviditet. Modellen har sit udspring i en model udarbejdet af Finanstilsynet. Modellen viser udviklingen i bankens likviditet, hvis al funding på pengemarkedet forfalder og ikke bliver fornyet. Spar Nord's bestyrelse fastsætter det tidsrum, som Spar Nord efter modellen skal have positiv likviditet.

Endelig har Spar Nord, i henhold til vejledning i Lov om finansiel virksomhed § 71, udarbejdet en likviditets-nøddplan, der beskriver hvilke tiltag, der skal iværksættes i en eventuel nødsituation.

OPERATIONEL RISIKO

Operationel risiko er risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af utilstrækkelige eller fejlslagne interne processer, menneskelige fejl, systemfejl eller tab som følge af eksterne hændelser. Operationel risiko omfatter også forretnings- og omdømmerisiko. Som definitionen indikerer, forbindes operationel risiko ofte med bestemte og enkeltstående begivenheder.

Operationel risiko styres på tværs af koncernen gennem et system af omfattende forretningsgange og kontrolforanstaltninger, udarbejdet med henblik på at sikre et optimalt procesmiljø. Operationelle risici søges bl.a. minimeret ved at adskille udførelsen af aktiviteter fra kontrollen af disse.

INTERN REVISION

Intern Revision foretager revision for at opnå en høj grad af sikkerhed for, at principper og procedurer løbende overholdes. Intern revision er oprettet af bankens bestyrelse som en selvstændig stabsfunktion i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse om gennemførelse af revision i finansielle virksomheder.

Intern Revision har - sammen med de valgte eksterne revisorer - ansvaret for at revisionen af Spar Nord Bank og de selskaber, der indgår i koncernen, foretages i overensstemmelse med gældende love, bekendtgørelser og vedtægter.

COMPLIANCE

Spar Nord har siden 2007 haft en selvstændig compliance-funktion, der har ansvar for at overvåge overholdelsen af finansiell lovgivning, branchestandarder og bankens interne retningslinjer på alle områder. Funktionens formål er at bistå ledelsen i arbejdet med at identificere og minimere risici ved at udvikle og gennemføre

risikoanalyser, rådgive ledelse og medarbejdere samt kontrollere og vurdere, hvorvidt bankens procedurer er tilstrækkelige og betryggende. Compliance-funktionen ledes af Head of Compliance (jurist), refererer til bestyrelsen og bemannes med repræsentanter fra et bredt udsnit af bankens forretningsområder. Der foreligger en bestyrelsesgodkendt årsplan for funktionens virke.

BESVIGELSER

På baggrund af den regelmæssige rapportering, som bankens bestyrelse og direktion modtager, er det ledelsens opfattelse, at banken har et tilfredsstillende niveau for foranstaltninger, der skal imødegå risikoen for at blive ramt af besvigelser.

IT-SIKKERHED

Informationer og informationssystemer er af vital betydning for Spar Nord, og it-sikkerheden har derfor vital betydning for virksomhedens troværdighed og fortsatte eksistens. Der er etableret en IT-sikkerhedsfunktion, og Spar Nords direktion og bestyrelse forholder sig løbende til IT-sikkerheden.

Spar Nords arbejde med IT-sikkerhed tager udgangspunkt i lovgivningsmæssige forhold samt hensyn til den løbende drift. Drift af IT-installationer i Spar Nord og hos leverandører skal ske efter dokumenterede driftsplaner og vejledninger. Driften skal være sikker og stabil, hvilket skal sikres gennem størst mulig automatisering og løbende kapacitetstilpasning. Hos leverandører skal dette sikres ved skriftlige aftaler. Arbejdet med IT-sikkerhed inkluderer også udarbejdelse af nødplaner og beredskabsplaner, der tager sigte på, at en fortsat drift vil kunne sikres på et tilfredsstillende niveau på trods af eventuelle ekstraordinære begivenheder.

BASISKAPITAL

Bankens gennemgang af risikovægtede poster og kapitalkrav tager udgangspunkt i rapportens risikobegreber.

DE RISIKOVÆGTED E POSTER FOR BANKENS KREDITRISIKO		
Mio. kr.	Risikovægtede poster	Kapitalkrav
Centralregeringer eller centralbanker	0	0
Regionale eller lokale myndigheder	0	0
Offentlige enheder	19	2
Institutter	735	59
Erhvervsvirksomheder mv.	17.615	1.409
Detailkunder	14.712	1.177
Eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	1.929	154
Eksponeringer med restancer eller overtræk	1.327	106
Kortfristede institut- og erhvervseksponeringer mv.	50	4
Kollektive investeringsordninger	0	0
Eksponeringer i andre poster, herunder aktiver uden modparter	1.038	83
	37.424	2.994

DE RISIKOVÆGTED E POSTER FOR BANKENS MARKEDSRISIKO		
Mio. kr.	Risikovægtede poster	Kapitalkrav
Gældsinstrumenter	1.629	130
Aktier	147	12
Kollektive investeringsordninger	19	2
Valutarisiko	376	30
Råvarerisiko	0	0
Vægtede poster med markedsrisiko	2.171	174

DE RISIKOVÆGTED E POSTER FOR BANKENS OPERATIONELLE RISIKO		
Mio. kr.	Risikovægtede poster	Kapitalkrav
Operational risiko	3.319	266

Herunder er opgørelsen af basiskapitalen efter fradrag for henholdsvis koncernen og banken.

OPGØRELSE AF BASISKAPITAL				
Mio. kr.	Koncernen 2008	Koncernen 2007	Moderselskab 2008	Moderselskab 2007
Aktiekapital	571	571	571	571
Andre reserver	433	441	767	765
Overført resultat	2.985	3.081	2.651	2.757
Kernekapital i alt	3.989	4.093	3.989	4.093
Fradrag i kernekapital	233	229	262	259
Kernekapital efter fradrag	3.755	3.864	3.727	3.834
Hybrid kernekapital	352	331	352	331
Kernekapital (inkl. hybrid kernekapital)	4.108	4.195	4.079	4.164
Supplerende kernekapital	1.336	1.485	1.336	1.485
Basiskapital før fradrag	5.443	5.680	5.415	5.650
Fradrag	674	824	674	827
Basiskapital	4.769	4.856	4.741	4.823

INDIVIDUELT SOLVENSBEHOV

I Basel II reglerne er der i søjle 2 krav om at banken opgør sit individuelle solvensbehov. Fra og med starten af 2008 er modellen for opgørelsen af solvensbehovet videreudviklet, således at modellen i højere grad er kommet til at ligne teorien om økonomisk kapital.

Modellen som Spar Nord bruger, kan opdeles i tre trin:

1. I det første trin gennemføres et antal stress-test på bankens resultatopgørelse, der samlet set er udtryk for en meget ekstrem negativ resultatudvikling.
2. Dernæst vurderes om bankens vækst er dækket ind af den løbende konsolidering eller om der er behov for yderligere kapitalhensættelse.
3. Endeligt vurderes om bankens enkelte forretnings- og risikoområder begrundet yderligere tillæg.

Opgørelsen er baseret på en vurdering af følgende 16 forretnings- og risikoområder:

- Kreditrisiko
- Risikokoncentration, herunder geografiske og erhvervsmæssige koncentrationer
- Omfanget af store engagementer
- Omfanget af svage engagementer
- Koncentration af sikkerheder
- Markedsrisiko
- Renterisiko
- Aktierisiko
- Valutarisiko
- Forretningsprofil
- Kapitalfremskaffelse
- Likviditetsrisici
- Omdømme risici
- Strategiske risici
- Kontrolmiljø/operationelle risici
- Risici ved ejendomme

Opgørelse af bankens individuelle solvensbehov forelægges kvartalsvis for bankens bestyrelse til godkendelse.

Metoderne for opgørelsen revideres løbende, idet risikostyring er et fokusområde hvor banken bliver mere avanceret i opgørelsesmetoder.